

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีแบบแผนผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยทำให้สามารถสรุปปัญหาการก่อความไม่สงบ ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสาระสำคัญที่ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

๑. จากผลการศึกษาการขับเคลื่อนบันได ๗ ขั้นพบว่า ขั้นที่ ๑ และขั้นที่ ๒ เป็นกระบวนการปลุกระดมบ่มเพาะที่ขบวนการให้ความสำคัญและใช้เวลายาวนาน ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยประวัติศาสตร์ปัตตานี เชื้อชาติมลายูและศาสนาอิสลาม ที่หล่อหลอมรวมกันเป็น “อัตลักษณ์ปัตตานี” เป็นเงื่อนไขความแตกต่างที่นำไปสู่ความแตกแยกเชิงประชาชาติ และใช้เป็นเครื่องมือในการบ่มเพาะ และพบว่าอัตลักษณ์ปัตตานีที่ดำรงความแตกต่างจนเกิดเป็นรอยแยกเชิงอัตลักษณ์(Clash of Civilization)กับรัฐไทยบนความรู้สึกไม่เท่าเทียมกัน เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกความไม่เป็นธรรมทางสังคมดำรงเป็นความขัดแย้งแอบแฝง(Latent Conflict) อยู่ภายในปัจเจกชนและสังคมมลายูปัตตานี ดังนั้นกระบวนการปลุกระดมบ่มเพาะที่ค่อยเป็นค่อยไปแต่ต่อเนื่องยาวนาน แท้จริงก็คือกระบวนการพัฒนาความขัดแย้งแอบแฝง(Latent Conflict) ให้เพิ่มระดับความขัดแย้งขึ้นทีละเล็กทีละน้อย จนกลายเป็นความขัดแย้งปรากฏ(Overt Conflict) ที่ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนแรงจูงใจสูงสุด(Motivate) เมื่อถึงเวลานี้ขบวนการก่อความไม่สงบจะขับเคลื่อนบันไดขั้นที่ ๓ และขั้นที่ ๔ เพื่อจัดตั้งองค์กรการต่อสู้ทั้งองค์กรมวลชน(Political Wing)และองค์กรทหาร(Military Wing) ด้วยการชักชวนผู้ผ่านการบ่มเพาะ จนเกิดเป็นความขัดแย้งปรากฏ(Overt Conflict) และแรงจูงใจสูงสุด เข้าสู่การเป็นสมาชิกในโครงสร้างองค์กรการต่อสู้ของขบวนการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงขับเคลื่อนเข้าสู่บันไดขั้นที่ ๕ คือการปลุกฝังตอกย้ำและขยายแนวคิดอุดมการณ์ชาตินิยมมลายูปัตตานี(Pattani Nationalism) ไปสู่องค์กรจัดตั้งอื่นๆ ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อเห็นว่าองค์กรการต่อสู้มีความเข้มแข็ง มวลชนมลายูปัตตานีพร้อมให้การสนับสนุน ขบวนการจึงขับเคลื่อนองค์กรการต่อสู้ปฏิบัติการรุนแรงด้วยการปล้นปืนของกองพันพัฒนาที่ ๔ ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เมื่อ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ ถือเป็นปฏิบัติการต่อสู้ที่เปิดฉากการเผชิญหน้า(Confront) ด้วยความรุนแรงโดยตรงกับรัฐไทย ตั้งแต่

วันนั้นจนถึงวันนี้(ปี พ.ศ.๒๕๕๕) รวม ๘ ปีเต็ม ที่ทั้งรัฐและขบวนการก่อความไม่สงบยังคงดำรงการเผชิญหน้า(Confront)ต่อกัน โดยที่ยังไม่มีสิ่งบอกเหตุใดที่จะระบุได้ว่าฝ่ายใดเริ่มได้เปรียบและเสียเปรียบกว่ากันจนเริ่มอ่อนแรงและเพลี่ยงพล้ำ หากฝ่ายใดอ่อนแรงหรือเป็นฝ่ายเสียเปรียบก่อนจะตกเป็นฝ่ายรับในทุกด้าน โดยเฉพาะการเป็นฝ่ายรับทางการเมือง ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ อาจนำสู่ความพ่ายแพ้ได้ในที่สุด และถือเป็นการขับเคลื่อนบันไดขั้นที่ ๖ และเชื่อมต่อด้วยขั้นที่ ๗ ของบันได ๗ ขั้นอย่างต่อเนื่องยาวนานบนฐานแนวคิดของการทำสงครามยืดเยื้อ(The Protracted War)กับรัฐไทย

เมื่อพิจารณาองค์การต่อสู้ พบว่าการจัดโครงสร้างองค์การต่อสู้ตามบันได ๗ ขั้น ตั้งอยู่บนหลักการสงครามประชาชนของ พลเอก โว เหวียน ชับ ตามที่กล่าวแล้วในการจัดตั้งกองกำลัง “เวียดกง” ขึ้นในหมู่บ้านที่มีชาวเวียดนามใต้เป็นมวลชนหลักในการต่อสู้ เพื่อทำการต่อสู้กับสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลเวียดนามใต้ในสงครามรวมชาติเวียดนาม นั่นคือ “การสร้างกองกำลังไว้ในองค์กรมวลชน” โดยให้มวลชนหลักที่จัดตั้งขึ้นในระดับหมู่บ้าน ทำหน้าที่เป็น “ฐานที่มั่น” ให้แก่กองกำลังปฏิบัติการ ซึ่งมีนัยยะเดียวกันกับโครงสร้างองค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย กล่าวคือขบวนการก่อความไม่สงบได้จัดตั้งโครงสร้างองค์กรมวลชน(Political Wing) ขึ้นโดยให้น้ำหนักความสำคัญและความเข้มแข็งในการจัดตั้งมวลชนหลักในการต่อสู้ระดับหมู่บ้าน ซึ่งเรียกว่า “อาเจาะ”(AJAK : Ahli Jawatan Kampong) มีการจัดตั้งโครงสร้างภายในอาเจาะเป็น ๖ ฝ่าย(รายละเอียดทราบอยู่แล้วในบทที่ ๓) โดยให้กรรมการอาเจาะเหล่านั้นทำหน้าที่เป็น “ฐานที่มั่น” สนับสนุนการปฏิบัติการของกองกำลัง(RKK) ที่แอบแฝงตนอยู่ภายใต้การช่วยเหลือดูแลจากมวลชนหลัก(อาเจาะ) เพื่อปฏิบัติการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ นอกจากนี้กรรมการอาเจาะยังเป็นหน่วยงานหลักที่ทำงานขับเคลื่อน ๕ ยุทธศาสตร์ของขบวนการอีกด้วย จากที่กล่าวมาแล้ว มวลชนหลัก(อาเจาะ)จึงดำรงสถานะเป็นฐานการต่อสู้ของขบวนการที่มีกลุ่มปฏิบัติการ(RKK) เป็นโครงสร้างทางทหารในระดับพื้นฐานอาศัยพักพิงอยู่ในอาเจาะ ทำให้อาเจาะมีสภาพเป็น “จุดศูนย์ถ่วง”(Center of Gravity)ในการทำลายองค์การต่อสู้ของขบวนการในระดับยุทธวิธีหรือการเอาชนะที่หมู่บ้าน กล่าวคือหากมวลชนหลักถูกสลาย กองกำลังปฏิบัติการ(RKK)จะไม่สามารถดำรงตนอยู่ในหมู่บ้านได้ ซึ่งหากทำสำเร็จจะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การควบคุมสถานการณ์และลดการเผชิญลงได้

นอกจากนั้นยังพบว่า สมาชิกในโครงสร้างอาเจาะจะถูกเก็งตัว คัดเลือก และชักชวนมาจากกลุ่มผู้นำศาสนา ; กรรมการมัสยิด ; ครูสอนศาสนา(อุสตาซ) ; ครูใหญ่ตาดิกา(มุเต) ; ครูสอนตาดิกา(เง๊ะกู) ; ผู้นำธรรมชาติที่ชาวบ้านเชื่อถือ ศรัทธา ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่นตามลำดับ ดังนั้นการ

ค้นหาสมาชิกในโครงสร้างอาเจาะที่ถูกจัดตั้งอย่างลับๆ และแอบแฝงตนเองขับเคลื่อนงานของอาเจาะอยู่ในมวลชนอย่างเงียบๆ จึงอยู่ในกรอบของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กล่าวแล้ว ส่วนกำลังปฏิบัติการ(RKK) จะถูกเก็งตัว คัดเลือก ชักชวนมาจากเยาวชนในระบบของโรงเรียนโดยส่วนใหญ่ จึงไม่ยากนักที่เจ้าหน้าที่จะเข้าเกาะติดเพื่อการพิสูจน์ทราบ และสลายโครงสร้างนั้นในขั้นต่อไป จะเป็นการทำลายโครงสร้างพื้นฐานสำคัญขององค์กรการต่อสู้ และถือเป็นการทำลายฐานการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบให้เกิดความสั่นคลอนไม่เข้มแข็งมั่นคงอีกต่อไป

๒. กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่ากระบวนการเริ่มต้นด้วยการปลุกระดมบ่มเพาะ ผ่านคนรู้จัก ใกล้ชิดเข้าพูดคุยชักชวน เล่าประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ปัตตานีกับสยามในเชิงบาดแผล ในลักษณะกระตุ้น ตอกย้ำและปลุกเร้าให้เกิดความรู้สึกเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์ สร้างเป็นเงื่อนไขเชื้อชาติมาลาญนิยมและชาตินิยมปัตตานี(ethno-nationalism) ที่มีความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์เป็นพื้นฐาน แล้ววินิจฉัยให้ปัตตานีในอดีตดำรงสถานะเป็น “รัฐอิสลาม”(Islamic State) พัฒนาเป็นอุดมการณ์เอกราชรัฐปัตตานี แล้วจึงนำหลักศาสนาอิสลามมาตีความประวัติศาสตร์ ชี้นำเข้าสู่ “สงครามญิฮาดในอิสลาม” กระตุ้นแรงจูงใจสูงสุดให้ผู้ถูกบ่มเพาะตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบด้วยความสมัครใจและศรัทธา โดยผ่านพิธีสาบานตนหรือชุมปะาะ แล้วจึงเข้าสู่กระบวนการฝึก-อบรมจัดตั้งตามลักษณะของงาน ตามโครงสร้างขององค์กรการต่อสู้ที่เก็งตัวและชักชวนไว้ แล้วจึงจัดตั้งสมาชิกเหล่านั้นเข้าสู่โครงสร้างองค์กรมวลชนซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นอาเจาะและองค์กรกองกำลัง(RKK)แล้วขับเคลื่อนไปสู่การก่อความไม่สงบ เป็นสถานการณ์เผชิญหน้ากับรัฐในปัจจุบัน

๓. ปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ(Motive) ในการตัดสินใจเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบ พบว่ากระบวนการปลุกระดมบ่มเพาะให้เกิดความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์ระหว่างปัตตานีกับสยามเป็นปัจจัยต้นตอ(Underlying Causes) ที่นำสู่แนวคิดอุดมการณ์เชื้อชาติมาลาญนิยม(Ethnolism) และชาตินิยมปัตตานี(Nationalism) ที่เจือปนด้วยความเจ็บแค้น เกลียดชัง และอยากแก้แค้นสยาม ผสมผสานกับเรื่องทีบอกเล่าต่อกันมา(Narrative) โดยการยกเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นร่วมสมัย เช่น การเสียชีวิตอย่างมีเงื่อนงำของหะยี สุหลง ภายหลังปี พ.ศ.๒๕๔๖ จะยกเหตุการณ์กรือเซะและตากใบ เพื่อตอกย้ำให้เกิดความเกลียดแค้น มองเห็นว่าสยามคือศัตรูที่แท้จริงของมาลาญปัตตานี พร้อมกับวินิจฉัยทางประวัติศาสตร์ให้ปัตตานีดำรงสถานะเป็น “รัฐอิสลาม”(Islamic State) พัฒนาเป็นอุดมการณ์เอกราชรัฐปัตตานี หลังจากนั้นจึงได้นำหลักศาสนาอิสลามในบทบัญญัติที่ว่าด้วย “สงครามญิฮาด” มาตีความและอธิบาย

บทบัญญัติที่เน้นทับความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์และความเป็นรัฐอิสลาม ซึ่งนำด้วยการอธิบายเข้าสู่ความเชื่อและศรัทธาใน “สงครามญิฮาด” ได้อย่างมีเหตุผลจนเชื่อว่าการต่อสู้เพื่อเอกราชปัตตานีถือเป็นการต่อสู้เพื่ออิสลาม หรือเป็น “สงครามญิฮาดในอิสลาม” ความเชื่อมั่นศรัทธาในอุดมการณ์ “สงครามญิฮาดในอิสลาม” นี้เอง ถือเป็นแรงจูงใจสำคัญสูงสุด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบด้วยความสมัครใจบนฐานแห่งศรัทธา อาจมองได้ว่าเป็นการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลของผู้เข้าสู่การเป็นสมาชิกของขบวนการ แล้วจึงเข้าสู่พิธีการสาบานตนหรือชุมนุมปะระอ์เพื่อรับการนัดหมายไปทำการฝึก-อบรมและจัดตั้งเข้าสู่โครงสร้างขององค์กรการต่อสู้ต่อไป ถือเป็นสมาชิกของขบวนการอย่างสมบูรณ์ ห้วงระยะเวลาในการเริ่มต้นปลุกระดมบ่มเพาะทางประวัติศาสตร์ จนถึงการพัฒนาแรงจูงใจสูงสุดด้วยการนำหลักศาสนามาตีความเป็น “สงครามญิฮาด” นำสู่การตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการด้วยความศรัทธาจะใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน โดยไม่มีการเร่งรีบ เพื่อสร้างฐานอุดมการณ์ให้เข้มแข็งมั่นคง ส่วนความเชื่อ ความหวังในชัยชนะ จะมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับศรัทธาในพระเจ้าและเป็นพลังขับเคลื่อนการต่อสู้ ถือเป็นปัจจัยการสนับสนุนการตัดสินใจเช่นเดียวกับพฤติกรรมกลุ่ม

๔. ขั้นตอนกระบวนการฝึก-อบรมสร้างอุดมการณ์และการปฏิบัติทางยุทธวิธีให้แก่ผู้ผ่านการเข้ามาสู่การเป็นสมาชิกของขบวนการ พบว่าภายหลังจากที่ถูกชักชวนตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการ และผ่านพิธีสาบานตนแล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการฝึก-อบรมเพื่อจัดตั้งเข้าสู่โครงสร้างองค์กรการต่อสู้อย่างมีเป้าหมาย โดยเน้นการสร้างพื้นฐานอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดน ตอกย้ำความเชื่อและศรัทธา ในการเข้าสู่สงครามญิฮาดเพื่อปัตตานีเพื่ออิสลาม โดยแบ่งหลักสูตรการฝึก-อบรมจัดตั้ง เป็น ๓ กลุ่มคือ

๔.๑ การฝึก-อบรมหลักสูตรมวลชน(MASA) ระดับคณะกรรมการอาเงาะในโครงสร้างองค์กรมวลชน(Political Wing) ครูผู้ทำการรับผิดชอบเรียกว่า “อูลามา”(Ulama)

๔.๒ การฝึก-อบรมหลักสูตรเปอร์มุดา(Permuda) เป็นการฝึก-อบรมเยาวชนให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาเป็นกองกำลังปฏิบัติการ หรือไปเป็นครูฝึกเยาวชนรุ่นน้อง หรือไปฝึกเฉพาะเป็นผู้นำมวลชน ครูฝึก-อบรมหลักสูตรเปอร์มุดา เรียกว่า “เปอร์กาเดส”(Perkadir)

๔.๓ การฝึก-อบรมหลักสูตรกองกำลังปฏิบัติการหรือหลักสูตรการรบแบบ “RKK”(Runda Kempulan Kecil) ซึ่งหมายถึง “หน่วยลาดตระเวนเคลื่อนที่เร็วขนาดเล็ก” เป็นหลักสูตรที่ขบวนการให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยมีคณะกรรมการคัดเลือกผู้ที่ผ่านการฝึกหลักสูตรเปอร์มุดาแล้วจำนวนหนึ่งมาทำการฝึกหลักสูตรยุทธวิธีแบบ RKK เพื่อพัฒนาจากเปอร์มุดาเป็นกองกำลังปฏิบัติการ(RKK) จัดตั้งไว้ใน โครงสร้างองค์กรทหาร(Military Wing) ซึ่งการฝึก

ยุทธวิธีแบ่งเป็น ๒ ระดับคือ ระดับยุทธวิธีพื้นฐานการรบแบบ RKK เรียกว่า “ขั้นตาดิกา” และระดับยุทธวิธีขั้นสูงเรียกว่า “ขั้นปอเนาะ” หลังจากนั้นจะจัดตั้งผู้ที่สำเร็จหลักสูตรขั้นปอเนาะเข้าในโครงสร้างกองกำลัง เป็นกองกำลังปฏิบัติการในพื้นที่อ่าเจาะ และคัดเลือกกองกำลังเป็นรายบุคคลที่มีผลงานและอุดมการณ์ยอดเยี่ยมมาทำการฝึกขั้นสูง เรียกการฝึกหลักสูตรการปฏิบัติการพิเศษหรือ Commando เสริมสร้างขีดความสามารถเฉพาะทางให้กับกองกำลังปฏิบัติ โดยเฉพาะเรื่องการประกอบระเบิดแสวงเครื่องแบบต่างๆ และการใช้ระเบิดเหล่านั้นทางยุทธวิธี กับเรื่องยุทธวิธีการรบแบบจู่โจม เป็นต้น ส่วนครูฝึกในระดับยุทธวิธี ขบวนการจะคัดเลือกมาจากผู้นำกองกำลัง หรือกำลังในโครงสร้างชุดปฏิบัติการที่มีบุคลิกลักษณะผู้นำดี มีประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงมาเป็นครูฝึก เรียกว่า “เปอร์ลาเต๊ะ”(Perlatih)

๕. ข้อมูลอื่นๆ ที่พบจากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง” ผู้วิจัยยังพบข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และทำความเข้าใจ ขบวนการก่อความไม่สงบที่กำลังสร้างสถานการณ์การเผชิญกับรัฐ ดังนี้:-

๕.๑ พบว่าองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบ ที่ใช้ขับเคลื่อนสถานการณ์ความรุนแรงเผชิญหน้ากับรัฐ ได้สร้างองค์กรการต่อสู้บนพื้นฐานสำคัญ ๓ ประการคือ

๕.๑.๑ การสนับสนุนจากประชาชนที่ผ่านกระบวนการปลุกเร้าคนบ่มเพาะ

๕.๑.๒ องค์กรการต่อสู้ถูกสร้างขึ้นภายใต้หลักการสงครามประชาชนของพลเอกไว เหวียน ฮับ ที่เน้นการจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธไว้ในมวลชน ใช้มวลชนเป็นฐานการต่อสู้บนพื้นฐานของการเป็นองค์กรลับที่เหมาะสมกับการปฏิบัติการก่อการร้าย องค์กรการต่อสู้พื้นฐานจึงมีคุณลักษณะเสมือน “องค์กรก่อการร้าย”

๕.๑.๓ ปฏิบัติการก่อเหตุรุนแรงด้วยวิธีก่อการร้ายเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่เปิดเผยองค์กรหรือแสดงความรับผิดชอบต่อความรุนแรงที่ก่อขึ้น แต่จะใช้หลักการโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ใ้ร้ายป้ายสีให้รัฐและเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายความมั่นคงตกเป็นจำเลยต่อสังคมภายในพี่น้องมาลาญปัตตานี ประชาชน หรือภาคประชาสังคมภายในรัฐ รวมถึงประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อปิดบังและเบี่ยงเบนให้พ้นจากองค์กรการต่อสู้ของตน พร้อมทั้งพยายามเปิดเผยกลุ่มตนบนความชอบธรรมของประชาชนมาลาญปัตตานีใน ๓ จังหวัดและในกลุ่มประชาคมระหว่างประเทศ ทั้งองค์การความร่วมมืออิสลาม(OIC : Organization of Islamic Cooperation)และองค์การสหประชาชาติ(UN)

๕.๒ เราพบว่า การขับเคลื่อนความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา อยู่ในรูปของขบวนการ (Movement) ที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ขั้นตอนหรือ ๓ ชั้น (Layer) ใหญ่ๆ คือ

๕.๒.๑ ขั้นตอนการปลุกระดมบ่มเพาะสร้างจิตสำนึกมวลชนกลุ่มบุคคล เป้าหมายที่ได้ถึงตัวคัดเลือกไว้แล้ว เข้าสู่การเป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งเพาะลูกน้ำยุงที่พร้อมต่อสู้อับรัฐไทย ถือเป็นปัญหาต้นน้ำ (Upstream)

๕.๒.๒ ขั้นตอนการจัดตั้งองค์กรการต่อสู้ ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างองค์กรมวลชน (Political Wing) และโครงสร้างองค์กรทหาร (Military Wing) ด้วยการนำสมาชิกที่ได้ตามกระบวนการในขั้นตอนการปลุกระดมบ่มเพาะ มาจัดตั้งเข้าในโครงสร้างองค์กรการต่อสู้ ทั้งโครงสร้างองค์กรมวลชนและโครงสร้างองค์กรทหาร ซึ่งเปรียบเสมือนยุง ถือเป็นปัญหากลางน้ำ (Mainstream)

๕.๒.๓ ขั้นตอนการขับเคลื่อนองค์กรการต่อสู้ไปสู่การก่อเหตุรุนแรงในหลายรูปแบบ บนพื้นฐานของการก่อการร้าย ขับเคลื่อนเป็นสถานการณ์ความรุนแรงที่เผชิญหน้ากับรัฐไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๕) ถือเป็นปัญหาปลายน้ำ (Downstream)

จากแผนภาพที่ ๑๑ เราจะเห็นได้ว่า หากเราจะยุติสถานการณ์การเผชิญหน้ากับรัฐ จำเป็นที่เราต้องทำลายขั้นตอนการปลุกระดมบ่มเพาะที่เป็นปัญหาต้นน้ำ ซึ่งจะเกื้อกูลต่อการทำลายหรือสลายโครงสร้างองค์กรการต่อสู้ที่เป็นปัญหากลางน้ำไปพร้อมๆ กัน ความรุนแรงที่เป็นการเผชิญหน้ากับรัฐ ซึ่งถือเป็นปัญหาปลายน้ำย่อมลดลงหากรัฐสามารถตัดความเชื่อมโยงหรือหยุดยั้งขั้นตอนต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดในกระบวนการขับเคลื่อนความรุนแรง

ข้อเสนอแนะ

๑. การนำผลการวิจัยไปใช้

ปัญหาความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องตระหนัก และให้ความสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขเพื่อยุติความรุนแรงเหล่านั้นให้ได้ เพราะสถานการณ์ความรุนแรงเหล่านั้น เป็นสถานการณ์ที่ทำลายฐานรากของประเทศให้เกิดความอ่อนแอ ซึ่งจะส่งผลสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การแข่งขันกับประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC: ASEAN Economic Community) ซึ่งจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนั้นการยุติปัญหาความรุนแรงอันเกิดจากกลุ่มอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงถือเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกองคาพยพของรัฐและภาคประชาสังคมต้องมีความ

รอบคอบในการมองปัญหาให้ชัดเจนและร่วมกันยุติปัญหานั้นอย่างจริงจัง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ

ผลการวิจัยทำให้เราพบว่าความรุนแรงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สาเหตุหลักแท้จริงเกิดจากกลุ่มอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหามีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันหลายมิติ แต่ก็พบความชัดเจนมากพอที่นำมากำหนดมาตรการ แนวทาง ตลอดจนนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐในการยุติสถานการณ์ความรุนแรงได้โดยไม่มีขานัก แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นต้องอยู่ภายใต้ปัจจัยหลักสำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) การที่ผู้นำฝ่ายรัฐต้องสามารถควบคุม สั่งการองค์กรของรัฐที่กำหนดและจัดตั้งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาและขับเคลื่อนนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีเอกภาพและในทิศทางเดียวกัน, ๒) รัฐสามารถชนะใจประชาชนในพื้นที่ได้มากกว่าฝ่ายขบวนการ และ ๓) รัฐสามารถดำเนินกลยุทธ์นโยบายการเมืองระหว่างประเทศให้ประชาคมระหว่างประเทศสนับสนุนมาตรการแก้ปัญหาของรัฐและร่วมประณามขบวนการทั้ง ๓ ประการถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการยุติปัญหาความรุนแรงที่รัฐต้องให้ความสำคัญนอกเหนือจากการทำลายขบวนการ

๑.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑.๑ กำหนดแนวทางการยุติปัญหาความรุนแรงด้วยการตัดความเชื่อมโยงหยุดยั้งและทำลายกระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการ เพื่อเอาชนะขบวนการก่อความไม่สงบเป็น ๒ ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ ๑: ยุติความรุนแรงที่เป็นสถานการณ์เผชิญหน้า(Confront) ด้วยนโยบายการเมืองนำการทหารให้อยู่ในระดับที่ไม่กระทบต่อความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตโดยปกติในสังคมของประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่รวมถึงประชาคมระหว่างประเทศ นำสู่การลดระดับสภาพความหวาดกลัว(Balance of Terror) ในสังคมและปัจเจกชนไปพร้อมๆกับการลดความน่าเชื่อถือและมาตรการการโฆษณาชวนเชื่อ(Propaganda)ของขบวนการก่อความไม่สงบให้เหลือน้อยที่สุดหรือให้หมดไปเพื่อลดสถานะของความขัดแย้งปรากฏ(Overt Conflict) ลงตามลำดับ จนกลับเข้าสู่ภาวะปกติในระดับของความขัดแย้งแอบแฝง(Latent Conflict) ที่รัฐควบคุมสถานการณ์ได้ ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในความเข้มแข็งของระบบแห่งรัฐ(State System) ในทุกนโยบายหรือมาตรการ ในขั้นที่ ๑ นี้ถือเป็นนโยบายหรือมาตรการที่มีเนื้อหาสาระและเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงภายในแห่งรัฐเป็นเรื่องหลัก ดังนั้นกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ควรเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบบูรณาการแผนงาน โดยมีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.)

มีบทบาทหลักในการให้การสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ตน ไปสู่ทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน คือการลดและยุติสถานการณ์ความรุนแรงที่เผชิญหน้าโดยตรงกับรัฐทั้งนี้และทั้งนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของการเมืองนำการทหาร และไม่ปฏิบัติการแบบเหวี่ยงแหโดยเด็ดขาด

ขั้นที่ ๒: การยุติความขัดแย้งด้วยการขจัดเงื่อนไขการต่อสู้ให้หมดไปโดยมีเป้าหมายเพื่อควบคุมและลดระดับของความขัดแย้งแอบแฝง(Latent Conflict) ที่ยังคงดำรงอยู่ในปัจเจกชนและสังคมมาลาญปัตตานี อันเนื่องมาจากอิทธิพลจากกระบวนการปลุกระดมบ่มเพาะให้เกิดความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์และความรู้สึกแตกแยกทางอัตลักษณ์ให้อยู่ในระดับที่ต่ำสุด ที่ขบวนการก่อความไม่สงบไม่สามารถใช้กระบวนการปลุกระดมบ่มเพาะ พัฒนาระดับความขัดแย้งแอบแฝงที่มีอยู่มาเป็นความขัดแย้งปรากฏ(Overt Conflict)รอบใหม่ และนำไปสู่การสร้างสถานการณ์เผชิญหน้ากับรัฐรอบใหม่ได้อีกถึงแม้จะยังมีกลุ่มแนวคิดแบ่งแยกดินแดนดำรงอยู่ในสังคม ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นนโยบายระยะยาวจึงจำเป็นต้องกำหนดให้เกิดสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ที่จะเอื้ออำนวยให้สังคมของชาติโดยรวมอยู่ร่วมกับกลุ่มแนวคิดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ภายใต้บริบทแห่งสันติสุข ความสงบสุขและความเป็นประชาธิปไตยภายใต้องค์พระประมุของค์เดียวกันและรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน ขอมรับและเคารพในความแตกต่างอย่างเสมอภาคกัน การดำเนินการในขั้นนี้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) เหมาะสมมากที่สุดที่จะเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการนโยบายและแผนงานไปสู่เป้าหมาย และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เป็นหน่วยสนับสนุนปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด

๑.๑.๒ กรอบนโยบายเพื่อยุติความรุนแรงและลดสถานการณ์เผชิญหน้าสนับสนุนเป้าหมายขั้นที่ ๑ ดังนี้

๑.๑.๒.๑ นโยบายที่มุ่งสู่การตัดความเชื่อมโยง หยุดยังและทำลายกระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบด้วยมาตรการขัดขวางทำลายกระบวนการขับเคลื่อนบันไดขั้นที่ ๑ และขั้นที่ ๒ ของบันได ๖ ขั้น ถือเป็นการทำลายกระบวนการปลุกระดมบ่มเพาะสร้างจิตสำนึกมวลชนทั้งในและนอกระบบของโรงเรียนเพื่อตัดวงจรการจัดหาสมาชิกของขบวนการ อีกทั้งยังเป็นแนวทางการลดจำนวนประชาชนที่เป็นแนวร่วมทางความคิดสนับสนุนขบวนการ ด้วยกระบวนการปฏิรูปการศึกษา หยุดยังการปลุกระดมแนวคิดที่นำไปสู่ความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ตอบสนองเป้าหมายแห่งนโยบายในมิติความมั่นคง เพื่อหยุดยังทำลายการปลุกฝังแนวคิดที่นำสู่

ความรุนแรงแต่ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตกับความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ พัฒนาสู่สังคมเชิงตรรกะ หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ไปสู่สังคมเปิด ด้วยการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาให้เป็นหลักสูตร แกนกลางและมีผลบังคับใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันการศึกษาเอกชนและ โรงเรียนของรัฐบาลในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้พื้นฐานของจารีตอันงดงามของจริยธรรมที่ บริสุทธิ์ของศาสนาอิสลาม ให้สังคมและปัจเจกชนมีศักยภาพมากพอที่จะสามารถวินิจฉัยความ ถูกต้องหรือการบิดเบือนหลักคำสอนได้ด้วยตนเอง

๑.๑.๒.๒ นโยบายที่มุ่งสู่การขัดขวางทำลายกระบวนการขับเคลื่อน บันไดขั้นที่ ๓ และขั้นที่ ๔ ของบันได ๗ ขั้น เพื่อทำลายหรือสลายโครงสร้างองค์กรการต่อสู้ของ ขบวนการก่อความไม่สงบ ด้วยนโยบายการเมืองนำการทหาร มุ่งสู่การสลายสมาชิกออกจาก โครงสร้าง หรือทำให้โครงสร้างภายในเกิดความระส่ำระสาย ให้สมาชิกเกิดความไม่มั่นใจใน อุดมการณ์และลดความเชื่อมั่นในหลักสงครามญihadที่ปฏิบัติอยู่ว่าถูกต้องบริสุทธิ์ตามบัญญัติแห่ง อิสลามอย่างแท้จริงหรือไม่ เพื่อลดศรัทธาและแรงขับของสมาชิกให้น้อยลง โดยกำหนดให้องค์กร มวลชน(อาเกาะ)เป็นความเร่งด่วนแรก และองค์กรกองกำลังปฏิบัติการ(RKK) เป็นเป้าหมายต่อมา ภายใต้หลักนิติรัฐ(Rule of Law) หรืออย่างน้อยก็ทำคู่ขนานไปพร้อมๆกัน โดยต้องหลีกเลี่ยงการ ปฏิบัติการแบบเหวี่ยงแหโดยเด็ดขาด

๑.๑.๒.๓ นโยบายที่มุ่งสู่การขัดขวางทำลายกระบวนการขับเคลื่อน บันไดขั้นที่ ๕ ของบันได ๗ ขั้น ซึ่งเป็นขั้นการขยายอุดมการณ์ชาตินิยมปัตตานีไปสู่สังคม ๓ จังหวัด โดยกำหนดนโยบายหรือมาตรการที่ทำให้พี่น้องประชาชนมาลายูมุสลิมในพื้นที่เข้าใจและ เข้าถึงรัฐพร้อมกับที่รัฐเข้าใจและเข้าถึงพี่น้องประชาชนมาลายูมุสลิมในพื้นที่เช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้ ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการหันมาสนับสนุนและอยู่กับรัฐหรืออย่าง น้อยก็วางเฉย ให้กลุ่มประชาชนเหล่านี้พร้อมที่จะร่วมสร้างสันติสุขและความสงบสุขให้เกิดขึ้น ภายใต้แนวคิด “ความเป็นพลเมืองไทยภายใต้วิถีมาลายูมุสลิม ที่มีองค์พระประมุของค์เดียวกันและ รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน สิ่งที่แตกต่างกันต้องแตกต่างกันต้องเหมือนกัน ขอมรับและ เคารพในความแตกต่างและความเหมือนของกันและกัน ภายใต้ความเป็นชาติไทย” ทั้งนี้เพื่อเป็น การสกัดกั้นและทำลายการแพร่กระจายอุดมการณ์ชาตินิยมปัตตานี และ โดดเดี่ยวขบวนการก่อ ความไม่สงบเป้าหมายหลักสำคัญของนโยบายนี้ก็คือ การลดจำนวนประชาชนที่สนับสนุน ขบวนการก่อความไม่สงบที่มีอยู่ให้มีจำนวนน้อยลงตามลำดับ ในทางกลับกันก็เพิ่มจำนวน ประชาชนที่สนับสนุนรัฐบาลให้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ โดยมีหมู่บ้านชายทุ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก ในการช่วงชิง

๑.๑.๒.๔ นโยบายหรือมาตรการในการมุ่งสู่การทำลายความชอบธรรมของขบวนการก่อความไม่สงบกลุ่มนี้ ต่อการยอมรับของพี-นีงประชาชนมาลาญมุสลิมในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และในเวทีประชาคมระหว่างประเทศ ด้วยมาตรการสงครามข้อมูลข่าวสาร(IO) หรือกุศโลบายการเมืองระหว่างประเทศ หากเราสามารถทำลายความชอบธรรมในการเรียกร้องสิทธิใดๆของขบวนการนี้ได้ จะส่งผลกระทบต่อฝ่ายเราทันที ๒ ประการคือ

๑. สนับสนุนความชอบธรรมของรัฐในการใช้มาตรการหรือปฏิบัติการรูปแบบต่างๆ ภายใต้อำนาจของการทำลายหรือสลายโครงสร้างองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบและนโยบายหรือมาตรการอื่นๆ

๒. ทำลายความชอบธรรมของขบวนการที่จะได้รับการสนับสนุนจากประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะองค์การความร่วมมืออิสลาม(OIC : Organization of Islamic Cooperation)และองค์การสหประชาชาติ(UN) พร้อมๆกับการทำลายการสนับสนุนจากประชาชนมาลาญมุสลิมในพื้นที่ กลุ่มนักศึกษาปัญญาชน รวมทั้งประชาชนทั้งประเทศและเป็นการทำลายยุทธศาสตร์หลักขั้นที่ ๓ ของขบวนการก่อความไม่สงบ

๑.๑.๓ กำหนดนโยบายระยะยาวในการยุติความขัดแย้งและขจัดเงื่อนไขการต่อสู้ สนับสนุนเป้าหมายขั้นที่ ๒ โดยมีมาตรการเฉพาะดังนี้

๑.๑.๓.๑ ปฏิรูปการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งระบบอย่างมีเป้าหมาย ทั้งมิติการแก้ปัญหาแนวคิดที่นำไปสู่ความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคง และมีมิติตามเป้าหมายการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับวิถีและอัตลักษณ์ของสังคมและชุมชน โดยมุ่งพัฒนาและยกระดับให้สังคมหรือชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมเชิงตรรกะ ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และเป็นสังคมเปิดบนฐานแห่งจารีตอันงดงาม

๑.๑.๓.๒ พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการยกระดับการให้บริการด้านการสาธารณสุขพื้นฐานในระดับสาธารณสุขชุมชนอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

๑.๑.๓.๓ ขจัดอิทธิพลอำนาจมืดในพื้นที่และแก้ไขปัญหากฎหมายแทรกซ้อนทางสังคมที่ทำลายและคุกคามต่อวิถีชีวิตอันงดงามตามหลักศาสนาอิสลาม

๑.๑.๓.๔ ป้องกันและปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด โดยให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดน้อยลงอย่างเห็น ได้ชัด ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

๑.๑.๓.๕ กระจายความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ พร้อมกับกระจายรายได้ลงสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าถึงแหล่งรายได้โดยไม่ยาก

๑.๑.๓.๖ กระจายอำนาจทางการเมืองลงสู่พื้นที่ให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง ร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะระดับชุมชน เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นตนอย่างแท้จริง เป็นการสร้างความเสมอภาคทางการเมือง

๑.๑.๓.๗ พัฒนาและสร้างสำนึกใหม่ให้แก่ข้าราชการของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า “แท้จริงแล้วข้าราชการของรัฐคือผู้ให้บริการภาครัฐต่อประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเสมอภาค โปร่งใส บริสุทธิ์และยุติธรรม” ส่วนความคิดความสำนึกที่ต้องขจัดออกไปโดยเด็ดขาดคือ “ความคิดที่คิดว่าข้าราชการของรัฐคือผู้ปกครองที่หิบบิ้นให้ผู้ถูกปกครอง”

๑.๑.๓.๘ อนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์พื้นบ้าน วัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้าน ให้ดำรงคุณค่าต่อสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน ด้วยการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านให้มีบทบาทหลักในการรณรงค์ ส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านั้น

๑.๑.๓.๙ ส่งเสริมและสร้างวาระให้มีการประสานและแลกเปลี่ยนเชิงวัฒนธรรมและการละเล่นในท้องถิ่นและภูมิภาคอื่นๆของประเทศ

๑.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑.๒.๑. แนวทางหรือมาตรการในการตัดความเชื่อมโยง หยุดยั้งและทำลายกระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบ เป็นการแก้ปัญหาต้นน้ำ(Upstream) ประกอบด้วย

๑.๒.๑.๑ กำหนดการแก้ปัญหาทางความคิดและความเชื่อทางศาสนา ที่นำไปสู่ความรุนแรง ทั้งในและนอกระบบของโรงเรียนเป็นวาระแห่งชาติ ด้วยการนำเข้าสู่ความจริงทางประวัติศาสตร์และศาสนา เพื่อแก้ปัญหาต้นตอ(Underlying Causes) คือศรัทธาที่ถูกบิดเบือนในหลักสงครามฉฐีฮาด นำสู่การลดแรงงูใจของเยาวชน ที่ตกเป็นเป้าหมายการปลุกกระดมบ่มเพาะให้ เป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบ พร้อมกับการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษาให้ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่นำเข้าสู่ความจริงทางประวัติศาสตร์และศาสนาสำหรับการเรียนการสอน สายศาสนาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา สถาบันการศึกษาปอเนาะ แม้แต่ในโรงเรียนของรัฐเอง และเน้นให้มีการเปิดการเรียนการสอนหลักการ สงครามฉฐีฮาดอย่างเปิดเผยตามบัญญัติแห่งศาสนา

อย่างแท้จริง ซึ่งถือเป็นแนวทางหลักในการตัดความเชื่อมโยง หยุดยิ่งและทำลายกระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบทั้งระยะสั้นและระยะยาว

๑.๒.๑.๒ กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาปอเนาะ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนา ตาดีกาและมัสยิด เป็นสาธารณสมบัติ โดยให้สังคมและชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างสำคัญต่อการกำหนดกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละสถาบันหรือแต่ละสถานศึกษาอย่าง โปร่งใสและเปิดเผย ให้ชุมชนได้รับรู้ที่มาที่ไปของครูสอนศาสนาและผู้นำศาสนาอย่าง ตรงไปตรงมา พร้อมกับยกระดับและบทบาทสถานศึกษาเหล่านั้นเป็นศูนย์การเรียนรู้และเสริมสร้าง จริยธรรมอันบริสุทธิ์ของชุมชนหรือสังคม โดยการกำกับร่วมกันของภาครัฐและภาคประชาชนใน พื้นที่ โดยเฉพาะผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนในสถาบันเหล่านั้น

๑.๒.๑.๓ ควบคุมกำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานของครูทั้งสาย สามัญและสายศาสนา ด้วยการพัฒนาให้บุคลากรเหล่านี้มีคุณภาพได้มาตรฐาน พร้อมกับดูแลสภาพ ความเป็นอยู่และสวัสดิการให้สามารถทำหน้าที่ของตนภายใต้จริยธรรมและจรรยาบรรณของความ เป็นครูอย่างแท้จริง รวมทั้งกำหนดมาตรการจัดการแอบแฝงเข้ามาของบรรดานักปลุกระดมบ่ม เพาะของขบวนการก่อความไม่สงบ ในสถานภาพของครูในสถาบันเหล่านี้

๑.๒.๑.๔ พัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ของผู้นำศาสนาในชุมชน ตามหลักคำสอน โดยเฉพาะบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหลักการต่อสู้ในอิสลามหรือหลักแห่ง สงครามญิฮาด ให้ผู้นำศาสนาในชุมชนมีองค์ความรู้พอเพียงที่จะวินิจฉัยความถูกต้อง หรือบิดเบือน หลักศาสนาและประวัติศาสตร์ได้ด้วยตนเองให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ บาบอหรือ โต๊ะครูที่เปิดสถาบันการศึกษาปอเนาะในชุมชนมีศักยภาพเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และเผยแพร่จริยธรรมอันบริสุทธิ์ของอิสลามให้แก่ผู้นำศาสนาและชุมชนอย่างยั่งยืน

๑.๒.๑.๕ ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดโรงเรียน ๒ วิถีขึ้นในพื้นที่ คือ การเรียนร่วมระหว่างนักเรียนพุทธและนักเรียนมุสลิม พร้อมกับสร้าง โอกาสทางการศึกษาให้เด็ก และเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันการศึกษาใน พื้นที่อื่นๆของประเทศในทุกระดับ เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้แก่เยาวชนเหล่านี้ได้ยอมรับในสังคมแห่ง ความหลากหลาย มีความรู้และทักษะที่ปรับตัวเข้ากับ ความหลากหลาย ภายใต้สังคมของความ เป็นชาติไทยอย่างสมภาคภูมิดึงออกจากความรู้สึกเจ็บปวดในอดีตไปสู่อนาคตใหม่ที่งดงามและ สดใสกว่าเดิม

๑.๒.๑.๖ กำหนดมาตรการการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม อย่างสำคัญในกระบวนการกำหนดความต้องการและเป้าหมายที่นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง ตามหลักการ

พัฒนาแบบยั่งยืน ภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานแห่งจริยธรรมอันบริสุทธิ์ถูกต้อง ตามหลักศาสนาอิสลามภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐ

๑.๒.๑.๗ ส่งเสริมพัฒนาให้เกิดกระบวนการยุติธรรมชุมชนในเชิงสมานฉันท์ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างสำคัญต่อการจัดการกระบวนการยุติธรรมชุมชนอย่างแท้จริงและให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๑.๒.๑.๘ ส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชน โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนา ผู้นำธรรมชาติ ให้มีบทบาทสำคัญในการกล่อมเกลาจริยธรรมอันบริสุทธิ์ภายใต้หลักการอิสลาม ให้แก่ชุมชนพร้อมกับให้ผู้นำศาสนาส่งเสริมต่อบทบาทของผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

๑.๒.๒ กำหนดแนวทางการปฏิบัติการทางยุทธวิธีเพื่อสลายองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบ ถือเป็น การแก้ปัญหากลางน้ำ(Mainstream)ใน ๒ มาตรการคือ

๑.๒.๒.๑ มาตรการเชิงรุก โดยมีเป้าหมายไปสู่การทำลายหรือสลายฐานที่มั่นแห่งการต่อสู้(Strong Base) ของขบวนการในหมู่บ้านชายทุ่งที่เกิดจากโครงสร้างองค์กรมวลชนในระดับอาเงาะ(AJAK) อันเป็นผลมาจากการทำงานของคณะกรรมการอาเงาะ(AJAK) ทั้ง ๖ ฝ่ายซึ่งจะทำหน้าที่เสมือนฐานที่มั่นให้กับกลุ่มกองกำลังปฏิบัติการ(RKK) ด้วยงานการเมืองเชิงลึกหรืองานปฏิบัติการจิตวิทยาเกาะติดหมู่บ้านเข้าหามวลชนหลัก(อาเงาะ)ไปสู่การปรับทุกข์ผูกมิตรเพื่อทำลาย ขัดขวางสมาชิกของอาเงาะ(AJAK) ให้หยุดการปฏิบัติการหรือสลายออกจากโครงสร้างอาเงาะและให้เจ้าหน้าที่รัฐเกิดความคุ้นเคยใกล้ชิดกับประชาชนมาลายูมุสลิมในหมู่บ้านเป้าหมายพร้อมกับการทำลายกองกำลังปฏิบัติการ(RKK)ตามหลักแห่งนิติรัฐ(Rule of Law) ด้วยมาตรการทางการเมืองและการบังคับใช้กฎหมายต่อเป้าหมายเฉพาะการปฏิบัติการเชิงรุกจะต้องหลีกเลี่ยงการปฏิบัติการแบบเหวี่ยงแหโดยเด็ดขาด ถือเป็น การแก้ปัญหากลางน้ำ(Mainstream)

๑.๒.๒.๒ มาตรการเชิงรับ ด้วยการปฏิบัติการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้บริสุทธิ์ทุกคน ซึ่งประกอบด้วย มาตรการการรักษาความปลอดภัยบุคคลที่เป็นเป้าหมายปฏิบัติการของขบวนการก่อความไม่สงบ มาตรการรักษาความปลอดภัยเขตชุมชน เมืองใหญ่หรือเขตเทศบาล เพื่อป้องกันการก่อวินาศกรรมด้วยระเบิดแสวงเครื่องในเขตเมือง และมาตรการรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญของทางราชการหรือสาธารณสมบัติที่เป็นเป้าหมายการก่อวินาศกรรมของขบวนการก่อความไม่สงบเพื่อลดความรุนแรงของสถานการณ์

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อกำหนดรายละเอียดของแนวทางยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มเติมอย่างละเอียด ในแต่ละยุทธศาสตร์ที่นำสู่การลดสถานการณ์ความรุนแรงที่เผชิญหน้ากับรัฐอยู่ ณ ปัจจุบัน กับแนวทางยุทธศาสตร์การยุติความรุนแรงโดยยั่งยืน เพื่อกำหนดหนทางและแนวทางอันเป็นเป้าหมายในการสลายและควบคุมระดับความขัดแย้งแอบแฝงเหล่านั้นไม่ให้ปะทุเป็นความขัดแย้งปรากฏรอบใหม่จนนำไปสู่การเผชิญหน้าด้วยความรุนแรงรอบใหม่อีกครั้ง

๒.๒ ควรมีการศึกษาถึงเส้นทางการสนับสนุนด้านการเงินให้กับขบวนการ ที่นอกเหนือจากหลักการการพึ่งพาตนเองให้ชัดเจน และศึกษาคิดตามการจัดตั้งบริษัททั้งหน้าในการประกอบธุรกิจอำพรางทั้งในและนอกพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๓ ควรมีการศึกษาถึงแนวคิดพฤติกรรมและการดำรงสถานะทางสังคมของกลุ่มสมาชิกของขบวนการที่ออกจากการเป็นสมาชิกของขบวนการมาแล้ว ทั้งสมาชิกองค์กรมวลชน(อาเงาะ)และสมาชิกองค์กรทหาร เพื่อกำหนดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการออกมามอบตัวหรือยุติการต่อสู้ของผู้ที่เกิดความท้อแท้ทางอุดมการณ์แต่ยังคงอยู่ในขบวนการต่อไป